

توماج صالحی، صدای مردم مخالف ظلم و ستم و سرکوب جمهوری اسلامی است!

بهرام رحمانی

bahram.rehmani@gmail.com

روزگاری منتسکیو، فیلسوف و سیاست‌مدار نامی فرانسوی در نقد حاکمان شرق، نوشته بود: «در مشرق زمین حاکمان ظالم و مستبد مردم را به بند کشیده‌اند. هرچه سلطان اراده کند به صورت قانون درمی‌آید و رعایا حتی از حق و حقوق ابتدایی خویش محروم‌اند و با ترس و وحشت زندگی می‌کنند. و این‌گونه رژیم‌های وحشت‌انگیز و جنون‌آمیز انسان‌ها را تحقیر می‌کنند و فکر و روح مردم را فلج می‌سازند.»

توماج صالحی در حال حاضر در زندان دستگرد اصفهان زندانی است. پیش از این، جلسه رسیدگی به اتهامات او در ارتباط با پرونده سال ۱۴۰۱، در روز پنج‌شنبه ۳۰ فروردین ۱۴۰۳، در شعبه اول دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان با اضافه کردن دو اتهام مبنی بر «اجتماع و تبانی، و معاونت در بگی» برگزار شده بود.

توماج صالحی با رد اتهامات یاد شده و «غیرقانونی» خواندن دادگاه، اعلام کرده بود که این محاکمه «نه بر اساس قانون، بلکه به خواست نهادهای اطلاعاتی» انجام شده است.

تیرماه سال پیش، دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان، توماج صالحی را به اتهام افساد فی الارض در پرونده سال ۱۴۰۱، به «شش سال و سه ماه حبس» محکوم کرده بود. اگرچه دیوان عالی کشور حکم صادره را لغو کرد، اما به گفته وکیل او حتی پس از نقض این حکم در دیوان عالی کشور و لزوم حذف دو عنوان اتهامی مذکور، دادگاه انقلاب پرونده توماج صالحی را به دادرسی اصفهان بازگردانده بود.

واکنش‌ها و اعتراضات چهره‌های سیاسی، فرهنگی، هنری و حقوق بشری پس از آن آغاز شد که امیر رئیسیان، وکیل توماج صالحی، روز چهارشنبه پنجم اردیبهشت ماه در گفت‌وگو با شبکه شرق اعلام کرد که دادگاه انقلاب، در اقدامی «بی‌سابقه»، حکم دیوان عالی در خصوص لغو حکم دادگاه بدوی برای توماج صالحی را «ارشادی» دانسته و موکل او را «به اتهام افساد فی الارض، به اشد مجازات یعنی اعدام» محکوم کرده است.

امیر رئیسیان، حقوق‌دان و وکیل مدافع توماج صالحی، در گفت‌وگو با روزنامه «شرق»، تایید کرد که شعبه یک دادگاه انقلاب اصفهان موکل او را به اعدام محکوم کرده است. امیر رئیسیان حکم دادگاه انقلاب اصفهان را بی‌سابقه خوانده، زیرا این حکم بدون توجه به حکم دیوان عالی کشور، توماج صالحی را به اتهام «افساد فی الارض» به اشد مجازات، یعنی اعدام محکوم کرده است.

وکیل توماج صالحی در عین حال تصریح کرده است که پیش‌تر همین شعبه از دادگاه انقلاب اصفهان «اتهام فساد فی الارض» را برای توماج صالحی قابل احراز ندانسته بود و خود دادگاه بدوی برای مجازات اعدام توماج صالحی احکام تکمیلی در نظر گرفته بود از جمله دو سال ممنوعیت خروج از کشور و هم‌چنین دو سال ممنوعیت فعالیت‌های هنری. این دادگاه هم‌چنین مجازات تعلیقی توماج صالحی را قابل اجرا خوانده است.

به گفته امیر رئیسین، حکم دادگاه انقلاب اصفهان در تناقض با حکم دیوان عالی است که به عنوان مرجع تجدیدنظر خواستار رفع نقائص حکم دادگاه بدوی شده و گفته بود که عناوین اتهامی توماج صالحی باید از شش مورد به سه مورد کاهش یابد و پرونده توماج صالحی مشمول عفو اعلامی خواهد شد.

به گفته رئیسین، نه فقط هیچ‌یک از این اتفاقات روی نداد، بلکه با وارد کردن اتهامات جدید در پرونده توماج صالحی نام‌برده نهایتاً به اعدام محکوم شده است.

امیر رئیسین برخی اخبار درباره عفو توماج صالحی یا تخفیف در حکم وی را کذب خوانده، هر چند وی تصریح کرده است که دادگاه بدوی بعد از صدور حکم اعدام علیه توماج صالحی، از کمیسیون عفو تقاضای یک درجه تخفیف در حکم صادره کرده است.

توماج صالحی، مشهورترین رپر معترض ایران، مهندس مکانیک و کارگر تراشکاری است که دستمزد و حتی موتورش را خرج ساختن ترانه‌هایش در اعتراض به حکومت کرده است. می‌گوید نمی‌ترسد و می‌خواهد شجاعتش را به دیگران سرایت دهد. زندان و شکنجه و اکنون حکم اعدام نیز نتوانسته او را بشکند. او با قامتی استوار و محکم ایستاده است.

توماج در ۷ سالگی موسیقی را با یادگیری تنبک و ارگ شروع کرد. حدود دو سال پیش، در اتاقی در شبکه اجتماعی کلاب‌هاوس گفت که از بچگی شعر می‌خواند و حالا شاعر محبوبش خیام است.

او اصالتاً لر بختیاری است و می‌تواند لری صحبت کند هرچند «با کمی لهجه». از بچگی در اصفهان و شاهین‌شهر زندگی کرده است. دو مدرک تراشکاری دارد و مثل پدرش مکانیک خوانده و هر دو مهندس طراحی و تولید قطعات صنعتی پزشکی هستند.

پدرش هشت سال زندانی سیاسی بوده و توماج می‌گوید هیچ‌یک از اعضای خانواده‌شان شغل دولتی ندارند. سریازی رفته و همیشه موقع مصاحبه و در ترانه‌هایش یک پوکه خالی تفنگ بر گردن دارد که خودش می‌گوید نشانه بختیاری بودنش است.

رپ را اولین بار از طریق برادرش که ۹ سال از او بزرگ‌تر است شنیده و از این سبک خوشش آمده است. حوالی سال ۱۳۹۵ به‌طور جدی خوانندگی رپ را شروع کرده هرچند قبل از آن هم در جاهایی می‌خوانده و یک بار هم هنگام خواندن به خاطر پوشیدن تی‌شرتی با عکس دلار آمریکا روی آن بازداشت شده است.

وی در مصاحبه‌ای با یکی از دوستانش در یوتیوب، گفته است که از معانی مختلف توماج معنی ترکمن آن را که سوارکار شجاع است، بیش از همه دوست دارد.

موقع ناراحتی کتاب خواندن و شعر نوشتن به او آرامش می‌دهد. عاشق شده و در مصاحبه دو سال پیش با دوستش بعد از اولین زندان می‌گوید هنوز دل‌بند رابطه‌ای است که قطع شده، اما او از آن دل‌نبریده است. بوکس را دوست دارد و هر روز در باشگاه تمرین می‌کند مگر آن‌که زندان باشد یا باشگاه تعطیل.

هشتم آبان ۱۴۰۱، بعد از حدود دو ماه مبارزه و زندگی در اختفا، در روستای گردبیشه در استان چهارمحال و بختیاری بازداشت شد. اقبال اقبالی، دایی توماج صالحی که خارج از ایران است پس از دستگیری توماج، در مصاحبه‌ای به بی‌سی‌سی گفت برادرزاده‌اش ساعاتی پیش از بازداشت پیغام گذاشته که او و دوستانش بیرون خانه متوجه تغییراتی مشکوک شده‌اند.

توماج صالحی در مدت زندگی مخفیانه در تظاهرات شرکت می‌کند و با ضبط ویدئوهای از ضرورت ایستادن مقابل حکومت می‌گفت. خانواده و دوستانش بر اساس تصاویری که بعد از بازداشتش پخش شد، گفته‌اند که او هنگام بازداشت مجروح شده و صورتش خونی است.

موزیک ویدئوی «ببخشید» که توماج صالحی در کارگاه تراشکاری خود آن را ضبط کرده است

توماج صالحی در آن سال، در مصاحبه‌ای با شبکه سی‌بی‌سی کانادا می‌گوید به آینده اعتراضات بسیار امیدوار است و ایمان دارد که تا شش ماه دیگر انقلاب می‌شود. او در ترانه «فال» هم در یک فنجان قهوه این را پیش‌گویی می‌کند که همه «مهره‌های ریز» و همه «سران» دستگیر شدند:

«غیب گوام، من فالگیرم
تو قهوه نظام حصار دیدم
یه رود می بینم تو آینده، این
جا رونق می بینم و سازندگی
ملتی رو می بینم که شادن بین
این یکی صف شماست که بازنده این»

در آن موزیک ویدئو، توماج روبه روی مردی که ظاهرا نماینده جمهوری اسلامی است و تسبیح به دست دارد، نشسته و آینده حکومت را پیش گوئی می کند.

اما در اعتراف اجباری که بعد از بازداشت توماج صالحی از تلویزیون ایران پخش شده، مشابه این صحنه با فنجان قهوه بازسازی شده که در آن جای توماج و فرد تسبیح به دست عوض شده و توماج صالحی از «ترویج خشونت از طریق ترانه» ابراز ندامت می کند. اما زمانی که زیر فشار بازجو و در بند نیست، در مصاحبه با شبکه سی پی سی کانادا می گوید: «موسیقی اعتراضی می تواند تحولی بزرگ ایجاد کند و بسیار در جامعه موثر است. این موسیقی به جامعه امید می دهد و شجاعت را تزریق می کند چون در جوامعی که مردم اینقدر تحت فشار حکومت هستند، سرخورده و منفعل می شوند.»

موسیقی که برای تولید آن می گوید مجبور شده موتور و وسایل خانه اش را بفروشد. چون به دلیل مفاهیم سیاسی آن استودیوهای اصفهان حاضر به ضبط نبودند و مجبور شده به جاهای دورتر مثل شمال ایران برود که هزینه های بیشتری بر او تحمیل کرده است. وظیفه اش را تزریق شجاعت و امید به مردم می داند و می گوید ترسی ندارد: «از چه می ترسم؟ از ترسو بودن می ترسم، این که خودم بترسم. تا حالا همیشه رفتم در دل ترس.»

می گوید در تظاهرات ها نگران این بوده که اگر دستگیر شود، ممکن است بعضی از معترضان ناامید و ناراحت شوند: «الان نیاز به غصه نداریم. اگر عزیزان من کشته شوند، نباید گریه کنم. باید دنبال محاکمه باشم.»

توماج، اعتقاد دارد ایرانیان به یک خانواده تبدیل شده اند و این کار را برای حکومت در سرکوب سخت کرده است: «من رپر هستم و طبقه پایین جامعه را خوب می شناسم. وقتی این طبقه این قدر آگاه است پس بقیه هم هستند. ما به زودی به یک جامعه بسیار زیبا می رسیم.»

او اعتقاد دارد راهی جز مبارزه با حکومت وجود ندارد و نمی شود با حکومت مذاکره کرد. می گوید از سال ۱۳۹۶ در تمام اعتراض ها حضور داشته حتی اعتراضات ۱۳۹۷ که به گفته خودش کسی از آن یاد نمی کند: «در همه این تظاهرات ها زنان شروع کننده بودند و معمولا جلو می ایستادند.»

توماج صالحی اعتقاد دارد ناراضی ها بسیار گسترده تر از آن چیزی است که در رسانه ها دیده می شود و دست کم ۵۰ میلیون نفر معترض هستند. اما اعتراض های خیابانی به آن اندازه که واقعی است، در رسانه ها دیده نمی شود چون فیلم گرفتن و فیلم فرستادن خطرناک است.

توماج در مصاحبه ای با سی پی سی زمانی که مخفی بود درباره تظاهرات گفت: آینده زیبایی پیش روی ایران است

«چرا بروم؟»

خانواده توماج صالحی می گویند او دسترسی به وکیل نداشته و در مدت بازجویی تحت فشار و آزار بوده است. اسدالله جعفری، رییس دادگستری اصفهان اتهام های او را علاوه بر «افساد فی الارض»، «فعالیت تبلیغی علیه نظام»، «تشکیل و اداره دسته جات غیرقانونی به قصد برهم زدن امنیت کشور» و «نشر اکاذیب و تشویش اذهان عمومی از طریق فضای مجازی و تحریک و ترغیب افراد به اعمال خشونت آمیز» اعلام کرده اما گفته دادگاه او هنوز تشکیل نشده است.

توماج صالحی در یکی از مصاحبه هایش تاکید کرده که به مبارزه خشن و مسلحانه اعتقاد ندارد و آن را به زیان اعتراضات فعلی می داند چون باعث کم شدن جمعیت معترضان در خیابان می شود. در مصاحبه با سی پی سی تاکید کرده که باید با دست خالی به خیابان رفت.

هم‌چنین می‌گوید مخالف انتخاب یک لیبر و رهبر برای اعتراضات است اما شورای گذار برای هماهنگی اعتراضات لازم است و این شورا به تدریج چه از داخل و خارج شکل می‌گیرد.

در مصاحبه یوتیوبی با دوستش بعد از بازداشت اول درباره اینکه چرا از ایران نمی‌رود، می‌گوید: «دلیلی ندارم بروم. چرا بروم؟ خیلی‌ها حق دارند بروند. همه به جز من حق دارند بروند. بعضی می‌گویند بمانید و مبارزه کنید. اما قرار نیست همه مبارزه کنند. همه که جنگجو و مبارز نیستند. مردم به کسی و به دیگران بدهکار نیستند، مگر اینکه دست در دست ظالم بگذارند.»

توماج قبل از شروع اعتراضات در مصاحبه‌اش می‌گوید ایرانیانی که رفته‌اند، به دلیل مشکلات اقتصادی و اجتماعی، حق داشته‌اند بروند اما «من فرق دارم. من دوست دارم تغییر ایجاد کنم. من یک عرق نه به خاک ایران، بلکه به مردم ایران دارم و ایران را هم ملک مردم می‌دانم.»

در مصاحبه با سی‌بی‌سی می‌گوید به پیروزی نزدیک ایمان دارد و ایران آزاد را ایرانی می‌بیند که «وقتی می‌روی در خیابان نترسی، شادی جرم نباشد، رقص جرم نباشد. کشوری که لباس شخصی‌ها نتوانند تو را در خیابان بدزدند. تجاوز کنند، اسید بپاشند.»

توماج در آن دوره، پس از گذراندن بیش از یک سال حبس که ۲۵۲ روز آن در انفرادی بوده، با قید وثیقه از زندان دستگرد اصفهان آزاد شد. به دنبال این آزادی، توماج با انتشار فیلمی، از شکنجه‌های خود در زمان بازداشت سخن گفت. توماج با پرهیز از بیان جزئیات یا پررنگ کردن شکنجه‌ها و آسیب‌های وارد آمده به خود، سعی کرد تا جامعه را از ترس‌های شوکه‌کننده دور کند. به نظر می‌رسد این صحبت‌ها با هدف خنثی کردن ادعاهای دستگاه اطلاعاتی-امنیتی جمهوری اسلامی بیان شده است. این اقدام شجاعانه توماج، باعث بروز واکنش عصبی ماشین کشتار قضایی-امنیتی حکومت شده و موجبات بازداشت مجدد او را فراهم آورد.

در این چند روز گذشته، شبکه‌های اجتماعی، مملو از واکنش‌ها به صدور حکم اعدام برای توماج صالحی است و برخی کاربران نگران هستند که مبدا در سایه این خبرها، جمهوری اسلامی احکام اعدام دیگر معترضان خیزش ژینا و آبان خونین را اجرا کند. ۵ دقیقه بسیاری از مادران دادخواه، فعالان سیاسی و اجتماعی و فرهنگی، خانواده‌های کشته‌های اعتراضات به خطر اعدام توماج صالحی واکنش نشان داده‌اند. مرگان افتخاری مادر مهسا امینی با انتشار پستی در استوری اینستاگرام خود نوشت: «نگذارید دل مادر توماج مثل دل من شود، بگذارید توماج نفس بکشد تا مادرش از نفس نیفتد.»

مادر مهسا امینی، با یادآوری خاطره دختر خود مهسا (ژینا) که در شهریور ۱۴۰۱ در بازداشت ماموران گشت ارشاد جان خود را از دست داد، نوشت: «با نام و یاد مهسای عالم‌تابم، ژینا خبری مرا دوباره پریشان‌حال کرد. دوباره، احوال دلم، ای کاش، عبرت دوران می‌کرد. نگذارید دل مادر توماج (مثل) دل من شود. نگذارید توماج آماج بغض فروخته مادر شود.»

مرگان افتخاری در استوری اینستاگرام خود، هم‌چنین با اعتراض به حکم اعدام توماج صالحی نوشت: «من هنوز گرم نفس‌های ژینا هستم، بگذارید مادر توماج هم نفس نفس‌های زنده او باشد، بگذارید توماج نفس بکشد تا مادر او و همه مادران سرزمینم از نفس نیفتند.»

افزون بر مادر مهسا امینی، شمار دیگری از فعالان سیاسی، مدنی و هنری داخل و خارج از کشور نیز نسبت به صدور حکم اعدام برای توماج صالحی واکنش نشان دادند. مادر گوهر عشقی، تاکید کرده است «در دفاع از جان توماج فرزند مردم ایران به خیابان‌ها بیاییم.» گوهر عشقی، مادر ستار بهشتی، کارگر وبلاگ‌نویس کشته شده در زندان جمهوری اسلامی ایران، در واکنش به محکومیت توماج صالحی به اعدام بار دیگر گفت که «رژیم خامنه‌ای به سیم آخر زده است.»

وی از جوانان ایران خواست که در مقابل «حکم ننگین» دادگاه انقلاب اصفهان سکوت نکنند.

گوهر عشقی سپس افزوده است که رژیم اسلامی می‌خواهد با این دست احکام مردم ایران را بترساند و «کشور را به قبرستانی بزرگ تبدیل کند.» او گفته است: «توماج فرزند همه مردم ایران است. امروز وظیفه ما اعتراض به این حکم بی رحمانه از هر طریق ممکن است.»

گوهر عشقی از مردم ایران خواسته است که به خیابان‌ها بریزند و نگذارند «اوباش حکومت» خامنه‌ای «حکم ننگین» دادگاه انقلاب اصفهان را علیه توماج صالحی «فرزند انقلاب مهسا» اجرا و او را «قربانی کینه این رژیم منحوس» کنند.

بیشترین نگرانی‌ها نسبت به احتمال اجرای حکم اعدام رضا (غلامرضا) رسایی، از بازداشت‌شدگان جنبش «زن، زندگی، آزادی» است که متهم به مباشرت در قتل عمد نادر بیرامی، رئیس اطلاعات سپاه پاسداران شهرستان صحنه در استان کرمانشاه است. دیوان عالی کشور این حکم را در چهار دی ۱۴۰۲ تایید کرده و دادگاه بدوی با استناد به قاعده «علم قاضی» و بر پایه اعترافات اجباری رسایی، برای او حکم اعدام صادر کرده است. در قوانین جزا در ایران، قاضی می‌تواند با علم خود در احراز و انتساب اتهام به متهم، حکم صادر کند.

گروه حقوق بشری دادبان در ایکس (توییتر سابق) در مورد خطر اعدام رسایی از قول یک منبع نزدیک به خانواده او نوشت که «خطر اجرای حکم اعدام این زندانی در روزهای آتی به شدت افزایش یافته» و افزود:

به گفته این منبع مطلع «اعتراض ماده ۴۷۷ چندین ماه است که ثبت شده اما هیچ جوابی به خانواده و وکلا داده نمی‌شود. حکم قطعی شده اعدام پیشتر توسط شعبه دوم دادگاه کیفری یک استان کرمانشاه به اجرای احکام دادگستری کرمانشاه فرستاده شده و کارهای اداری مربوط به آن نیز انجام شده است.» آن‌طور که این منبع مطلع گفته «خانواده مقتول خود تاکید کرده‌اند که دنبال قصاص نیستند و اصلا برایشان روشن نیست که قاتل رضا رسایی است. با این حال اما می‌گویند دست ما نیست و رضایت ما فایده‌ای ندارد، با سپاه صحبت کنید.»

دادبان سپس ویدیویی از مادر رسایی منتشر کرد که می‌گوید «حکم فرزندش با علم به قاضی صادر» شده است: من مادر رضا رسایی هستم که امروز به دیوان عالی رفتم و حکم اعدام رضا را به من دادند. حکم ناعادلانه به پسر من دادند. این پرونده چندتا نواقص زیاد دارد. پسر من بی‌گناه است. از علم قاضی استفاده کردند... من از مردم ایران می‌خواهم که زبان مادر رضا و رضا باشند. خواهشمندم از رضا دفاع کنید.

عباس دریس، از معترضان آبان ۹۸، در یک روند قضایی ناعادلانه مبتنی بر اعترافات اجباری از سال ۱۳۹۸ در زندان است. دیوان عالی درخواست دادرسی و اعتراض او به حکم اعدام از بابت اتهام «محاربه» را رد و او را به اعدام محکوم کرد. حکم اعدام دریس هم در خطر اجراست.

مجاهد کورکور (عباس کورکوری) از جمله زندانیان سیاسی است که حکم اعدام آنان را دیوان عالی جمهوری اسلامی تایید کرده است. دادگاه انقلاب اهواز در ۱۸ فروردین ۱۴۰۲، بدون دسترسی او به وکیل انتخابی، برای او «حکم سه بار اعدام» صادر کرده است. دیوان عالی کشور ۴ دی ماه ۱۴۰۲، حکم اعدام مجاهد کورکور را تأیید کرد و پرونده او به شعبه اجرای احکام دادگاه ایذه فرستاده شد.

مجاهد کورکور که در جریان اعتراضات سال ۱۴۰۱ بازداشت شد، به اتهام «محاربه از طریق کشیدن سلاح به قصد جان مردم»، «ارباب و افساد فی‌الارض از طریق ارتکاب جنایت جنگی»، «اخلال در نظم عمومی» و «ایراد خسارت عمده به تمامیت جسمانی منتج به جان باختن ۷ نفر از جمله کیان پیرفلک»، «ایراد خسارت عمده به اموال عمومی و خصوصی»، «تشکیل گروه باغی و عضویت در آن از طریق قیام مسلحانه علیه جمهوری اسلامی» به اعدام محکوم شده است. اتهام‌هایی که خانواده کیان پیرفلک آن را رد کرده‌اند. زینب مولایی‌راد، مادر کیان پورفلک نیز اتهام کورکور را رد کرده و گفته‌اند کیان در پی تیراندازی نیروهای حکومتی جان خود را از دست داده است. اعترافات اجباری مجاهد کورکور پیش از شروع روند قضایی در صدا و سیما پخش شد. در طی این مدت شاهدان بسیاری گواهی داده‌اند که مجاهد در آن روز در ایذه نبوده، اما دادگاه هیچ‌کدام از این شهادت‌ها را لحاظ نکرد.

علاوه بر توماج صالحی، حکم اعدام مجاهد کورکور، رضا رسایی، عباس دریس صادر شده است.

بهمن قبادی، کارگردان مطرح سینمای ایران نیز با انتشار ویدیویی در صفحه اینستاگرام خود خواستار اطلاع‌رسانی در خصوص وضعیت توماج صالحی و سایر زندانی سیاسی شد و با بیان این که جمهوری اسلامی «در لبه پرتگاه سقوط» است از مردم ایران خواست برای سرنگون کردن این حکومت متحد شوند و یک بار دیگر به‌پا خیزند.

در ادامه موج واکنش‌های بین‌المللی، کشورهای کانادا، فرانسه و ایتالیا نیز روز پنج‌شنبه ۲۵ آوریل-۶ اردیبهشت، صدور حکم اعدام برای توماج صالحی را محکوم کردند و خواستار آزادی این هنرمند معترض شدند.

هم‌زمان ده کارشناس سازمان ملل نیز ضمن ابراز مخالفت شدید خود با محکومیت توماج صالحی به اعدام از سوی دادگاه انقلاب اصفهان تصریح کرده‌اند که ترانه‌های انتقادی توماج صالحی علیه حکومت ایران هر چه قدر هم تند و گزنده باشند، تجلی آزادی هنری و حقوق فرهنگی است. آنان تصریح کرده‌اند که محکومیت توماج صالحی به اعدام و شکنجه‌های اعمال شده علیه او در واقع پاسخ جمهوری اسلامی به حق آزادی بیان و آفرینش هنری است. کارشناسان سازمان ملل در بیانیه خود صدور احکام اعدام توسط دادگاه‌های غیرعادلانه حکومت ایران را محروم کردن خودسرانه انسان‌ها از حق زندگی دانسته‌اند.

رسانه‌های فرانسوی نیز یک صدا محکومیت توماج صالحی به اعدام توسط دادگاه انقلاب اصفهان را تاوان حمایت این هنرمند از نهضت زنان ایران برای رهایی از بند اجبارها و زورگویی‌های استبداد دینی در این کشور توصیف کرده‌اند.

«ارت.ال» از پرشنونده‌ترین برنامه‌های رادیویی فرانسه از توماج صالحی به عنوان قهرمان ایران و سخن‌گوی خیزش «زن، زندگی، آزادی» یاد کرد و افزود که بی‌دلیل نیست که ملاحی حاکم بر ایران از آغاز کوشیده‌اند صدای او را خاموش کنند.

«ارت.ال»، ضمن اشاره به دستگیری‌های متعدد توماج صالحی و شکنجه‌های سختی که او در زندان‌های جمهوری اسلامی متحمل شده، افزوده است: همانطور که جوانان ایران می‌گویند، «توماج خط قرمز آنان است» و هر اقدامی علیه جان او بدون واکنش از سوی جوانان و جامعه ایران و هم‌چنین جامعه جهانی نخواهد ماند.

لیبراسیون روزنامه، صبح پاریس نیز یادآوری کرده است که توماج صالحی در ترانه‌های خود صریحاً ملاحی حاکم بر ایران، فساد و استبداد و بردگی کودکان کار در این کشور را آماج انتقادهای صریح خود قرار می‌دهد.

لیبراسیون، هم‌چنین نوشته است که علت دستگیری، شکنجه‌ها و بالاخره محکومیت توماج صالحی به اعدام علاوه بر فاش‌گویی‌های او در اعتراض به جمهوری اسلامی محبوبیت فوق‌العاده وی در بین ایرانیان از جمله در شبکه‌های اجتماعی است.

به نوشته لیبراسیون، با وجود سرکوب بی‌رحمانه نیروهای رژیم اسلامی، توماج صالحی در قلب جنبش اعتراض جاری در ایران علیه ملاحی حاکم است. نشریه صبح پاریس سخنان توماج صالحی در ۲۸ اکتبر ۲۰۲۲ در گفتگو با شبکه کانادایی «سی‌بی‌سی» را یادآوری کرده است که در آن جوان خواننده رب ایرانی ضمن توصیف روش‌های بی‌رحمانه نیروی انتظامی جمهوری اسلامی در انتقاد از رهبران این نظام گفته بود که «مردم ایران در مکانی دهشتناک زندگی می‌کنند. آنان با مافیای سروکار دارند که حاضر است برای حفظ قدرت، پول و اسلحه کل ملت ایران را از دم تیغ بگذرانند.» لیبراسیون، هم‌چنین یادآوری کرده است که دو روز بعد از این مصاحبه توماج صالحی از نو دستگیر و متحمل سخت‌ترین شکنجه‌ها شد.

در همین زمینه، سازمان عفو بین‌الملل نیز روز پنج‌شنبه گذشته از مقام‌های حکومت جمهوری اسلامی خواست حکم اعدام توماج صالحی را لغو کنند و خواستار آزادی فوری این هنرمند معترض شد.

جمعی از فعالان و تشکل‌های صنفی معلمان این حکم را محکوم کردند. در یکی از بیانیه‌ها تاکید شده است که پرونده ننگین حکومت هر روز سیاه‌تر می‌شود.

انجمن صنفی معلمان فارس، روز جمعه هفتم اردیبهشت، در بیانیه‌ای با محکوم کردن صدور حکم اعدام علیه توماج صالحی نوشت: «روزگار دهشتناکی است. غربی زمانه آن‌جا نمایان می‌گردد که قوه قضاییه دست اختلاس‌گران و دزدان بیت‌المال را نمی‌بیند ولی دهان هنرمندان را می‌بویند مبادا گفته باشند دوستت دارم.»

این تشکل صنفی معلمان اشاره کرد که «حکم اعدام برای هنرمند محبوب و مردمی توماج صالحی توسط دستگاه قضا در حالی صادر شد که زمین‌خواران و مفسدان اقتصادی دانه درشت در سیستم قضایی نه تنها تبرئه می‌شوند بلکه حتی یک روز هم بازداشت یا تحت تعقیب قضایی قرار نمی‌گیرند.»

انجمن صنفی معلمان فارس نوشت: «اگر چه نخستین بار نیست که جامعه شاهد صدور چنین احکام ناعادلانه‌ای از سوی دستگاه قضا است» اضافه کرد: «چنانچه همگان می‌دانند کنشگران اجتماعی از جمله معلمان و کارگران هم مشمول چنین بی‌عدالتی‌های ترازوی سیستم مذکور گردیده‌اند؛ لیکن ارمغان شوم چنین بیدادگاهی چیزی جز تشدید فضای رعب و وحشت و آرامش کاذب پیش از طوفان مهیب اجتماعی نیست.»

این تشکل معلمان، تاکید کرد: «در فضایی که راه نقد و کنشگری قانونی مسدود شود و جامعه روز به روز شاهد تبعیض و بی‌عدالتی و نقض مکرر قانون باشد، بیم آن می‌رود که خشم فروخته مردم شعله‌ور شود و در آینده‌ای نزدیک، حرکات بسیار رادیکال‌تری در جامعه شکل گیرد.»

این انجمن در همین ارتباط به وقایع چند سال اخیر و به خصوص اعتراضات سال ۱۴۰۱ اشاره کرد و افزود که این رویدادها «بر همگان هویدا ساخت که چنین نتیجه‌ای محتوم است و گریزی از آن نیست.»

انجمن صنفی معلمان فارس، در پایان بیانیه خود ضمن محکومیت شدید حکم اعدام توماج صالحی، خواستار فوری و بی‌قید و شرط آزادی او و لغو این حکم ظالمانه شد و نوشت: «صدور چنین حکم‌های شرم‌آوری توسط دستگاه قضا حاصلی جز بی‌اعتمادی جامعه نسبت به سیستم قضایی ندارد.»

انجمن فرهنگیان هرسین نیز حکم اعدام توماج صالحی را «در زمره قتل هنر و زندگی» نامید و آن را محکوم کرد. این تشکل معلمان تاکید کرد که «هنر با شکنجه، زندان و اعدام نمی‌میرد، چون خود هستی است» و افزود: «حکم اعدام توماج صالحی، همراه اعلان جنگ علیه مردم تحت عنوان «طرح نور» از نشانگان احتضار قدرتی است که رمز ماندگاری خویش را در خشونت و کشتن می‌داند.» هم‌چنین جمعی از فرهنگیان فعال صنفی و مدنی استان البرز، در بیانیه‌ای در محکومیت «حکم غیرانسانی توماج صالحی، پسر ایران زمین» تاکید کردند که «به گواهی تاریخ روند سرکوب و ارباب منتقدان در هیچ کجای جهان نتوانسته کنشگری و نقادی را به محاق فراموشی و خاموشی ببرد و در نهایت کنشگران اجتماعی و نقادانند که پیروز میدان حق طلبی‌اند.» امضاء کنندگان بیانیه، خطاب به حکومت نوشتند: «آگاه باشید که صدای توماج‌ها را نمی‌توانید به صلیب بکشید. یقین داشته باشید، حنجره‌های تازه نفس نشسته در آشیانه، صدایش خواهند شد. آری این صداست که می‌ماند و هرگز به خاموشی نمی‌گراید.» آن‌ها اعلام کردند که «حاکمیت هر روز پرونده ننگین خود را سیاه‌تر می‌کند و کار را به جایی می‌رساند که نتواند خشم مردم و خانواده‌های دادخواه را با هیچ ترفندی بگیرد.»

در نامه، آمده است که «توماج باید محکوم شود چون اختلاس و دزدی نکرده؛ فقط فریاد درد و رنج هم وطن خود بوده است.» در این نامه، هم‌چنین تاکید شده است که حاکمان نالایق بهتر است بدانند که وقتی نمی‌توانند پاسخی برای این همه وعده‌های دروغ و ناامیدی جوانان داشته باشند و جز اعدام تفکر دیگری ندارند، باید منتظر عواقب سختی برای اشتباهات باشند. هم‌چنین اسماعیل عبدی، فعال صنفی فرهنگیان، در حساب کاربری خود در شبکه‌های اجتماعی نوشت که «توماج صالحی» قدرت ایجاد حرکت اعتراضی اجتماعی و فضیلت اخلاقی و انسانی هنر را در زمانه‌ی ما متجلی کرد.» به نوشته این فعال معلمان، «توماج صالحی» درد و رنج مردم از معلم، کارگر، پرستار و محرومان بلوچ، کرد، ترک، فارس، عرب و همه اقوام را در آثار خود فریاد کرد.»

عزیز قاسم زاده، دیگر فعال صنفی معلمان، نیز در حساب کاربری خود در تلگرام نوشت که صدور حکم اعدام برای توماج صالحی نه تنها کمترین خوانشی با معیارهای حقوقی ندارد، بلکه تعارض این حکم از سوی دادگاه انقلاب با رای پیشین دیوان عالی و «ارشادی» خواندن نقض حکم اعدام دیوان توسط دادگاه انقلاب، گواهی بر فرو ریختن همه‌ی معیارهای حقوقی در صدور این حکم است. این فعال معلمان، تاکید کرد در شرایطی که از لحظه‌ی صدور این حکم موج گسترده ا فشار مختلف جامعه و گرایش‌ها و سلیقه‌های متکثر و حتی متعارض، در دفاع از توماج صالحی و اعتراض به حکم اعدام او به اتحاد رسیده‌اند، متأسفانه صدایی از جامعه موسیقی و متولیان آن به گوش نمی‌رسد. این سکوت مسلماً قضاوت تاریخ را با خود به‌همراه دارد.

کنون نویسندگان ایران، در یکی از بیانیه‌هایش در آخر مهر ماه ۱۴۰۲، نوشته است: جایزه آزادی بیان در شاخه هنر در سال ۲۰۲۳ به توماج صالحی، خواننده رب اعتراضی، تعلق گرفت. بنیادگذار این جایزه موسسه غیرانتفاعی «Index on Censorship» است که آثار خلاق در زمینه دفاع از آزادی بیان را در سراسر جهان پیگیری می‌کند. توماج صالحی از نخستین هنرمندانی بود که در جنبش آزادی‌خواهی سال ۱۴۰۱ به حمایت از مردم آزادی‌خواه برخاست و در اعتراض به سرکوب‌های حاکمیت ترانه‌های اعتراضی منتشر کرد. به‌همین دلیل در هشتم آبان‌ماه همان سال دستگیر و بازداشت شد. او ماه‌ها زیر فشار و شکنجه برای اعتراف اجباری بود، اما هرگز به این کار تن نداد. و سرانجام به اتهام فعالیت تبلیغی برضد نظام، همکاری با دولت‌های متخاصم و تشکیل گروه غیرقانونی به قصد برهم زدن امنیت کشور به ۶ سال حبس محکوم شد. تعهد توماج صالحی به مردم آزادی‌خواه و ایستادگی در برابر سرکوب، الهام‌بخش ترانه‌های اعتراضی بسیاری از جوانان بوده است.

چندین سازمان بین‌المللی حوزه هنر و موسیقی ضمن محکوم کردن بازداشت مجدد توماج صالحی، خواننده معترض، از مسئولان جمهوری اسلامی خواستند او را «فورا و بدون قید و شرط آزاد کنند.» به نوشته حساب کاربری توماج صالحی در شبکه ایکس، سازمان‌های بین‌المللی فری‌میوز (Freemuse) در زمینه آزادی هنر، نهاد سیف‌میوز (Safemuse) حامی هنرمندان در معرض خطر، فدراسیون بین‌المللی موسیقیدانان (FIM) و اتحادیه آهنگ‌سازان و ترانه‌سرایان اروپا (ECSA) در این خصوص بیانیه مشترکی صادر کرده‌اند. بیانیه مشترک جامعه مدنی در مورد بازداشت مجدد توماج صالحی، موسیقی‌دان ایرانی ما سازمان‌های جامعه مدنی زیر، بازداشت مجدد خواننده رب ایرانی، توماج صالحی در روز ۳۰ نوامبر ۲۰۲۳ در شهر بابل را به‌شدت محکوم می‌کنیم. مطلع شده‌ایم که توماج صالحی در حین بازداشت دچار جراحات شدید شده است. توماج روز شنبه، ۲۷ آبان سال جاری، پس از ۳۸۶ روز حبس و تحمل ۲۵۲ روز سلول انفرادی، با قرار وثیقه آزاد شده بود.

قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران، ضمن تایید خبر صدور حکم اعدام برای توماج صالحی، اعلام کرد که این حکم بدوی بوده و قابل فرجام‌خواهی در دیوان عالی کشور است.

رسانه‌های ایران به نقل از مرکز رسانه قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران نوشتند از آنجا که دادگاه توماج صالحی را مستحق تخفیف دانسته است، در صورت تایید حکم اعدام او در دیوان عالی کشور، این حکم پس از موافقت کمیسیون عفو و بخشودگی با یک درجه تخفیف به حبس طولی‌المدت تبدیل و مجازات‌های تکمیلی در مورد توماج صالحی اجرا خواهد شد.

محمدرضا توکلی، رییس دادگاه انقلاب اصفهان، قاضی صادرکننده حکم اعدام برای توماج است. او به‌عنوان رییس شعبه اول دادگاه انقلاب اصفهان، همراه با روانمهر و ابراهیمی، مستشاران این شعبه دادگاه، حکم اعدام توماج را صادر کرده‌اند.

یکی از دوستان توماج صالحی درباره روند جلسه دادگاه این هنرمند معترض زندانی گفت: «محمدرضا توکلی، قاضی صادرکننده حکم اعدام توماج در دادگاه گفته بود دیوان عالی کشور با عطف عمل کرده و ما در دادگاه انقلاب اصفهان شدت عمل بیش‌تری به خرج می‌دهیم.»

این منبع آگاه در ادامه گفت: «محمدرضا توکلی فردی به‌شدت کم‌سواد است و تمایل زیادی به ارتقا در قوه قضاییه دارد. برای همین کارهایی غیرقانونی را مثل تبدیل وثیقه به بازداشت موقت به‌طور خودسرانه انجام داده و در پرونده توماج هم به دلیل قدرت‌طلبی و با این هدف که به چشم بالادستی‌هایش بیاید، اتهامات توماج را از سه اتهام به ۱۰ اتهام افزایش داد.»

نتیجه‌گیری

جمهوری اسلامی در میانه تمام بحران‌های داخلی و منطقه‌ای و جهانی و همه مشکلات اقتصادی و اجتماعی و سیاسی، با صدور حکم اعدام برای یک هنرمند محبوب و مردمی، چه اهداف شومی را دنبال می‌کند؟

به نظرم قبل از هر تحلیلی، این هراس‌افکنی جمهوری اسلامی ناشی از وجود ترس است که حاکمیت از آغاز اعتراضات مردمی است. به علاوه خصلت حکومت‌های دیکتاتوری در تاریخ بشر، همواره در جامعه رعب و وحشت و ترس به وجود می‌آورند چرا که در شرایط عادی نمی‌توانند حاکمیت مستبد خود را نگه دارند. بنابراین، نهایتاً به میلیتاریسم روی می‌آورند و یک جامعه دو قطبی درست می‌کند و در واقع برای مرگ و زندگی خود دست و پا می‌زند.

اکنون تورم و گرانی و فقر و بیکاری در جامعه ما غوغا می‌کند و به همین دلیل، تمامی جنبش‌ها و اقشار مختلف جامعه ایران، به این وضعیت معترضند؛ کارگران، زنان، بازنسشتگان، معلمان، دانشجویان، فعالین زیست محیطی، پزشکان، وکلا، روزنامه‌نگاران، نویسندگان، هنرمندان، اکثریت مردم مناطق تحت ستم ایران هم‌چون یسیتان و بلوچستان، خوزستان، کردستان و...

چندین هفته است که همه دم و دستگاه حاکمیت جمهوری اسلامی به حال آماده‌باش آمده‌اند و در خیابان‌ها و زندان‌ها به زنان و دختران تعرض می‌کنند تا زهرچشم از جامعه بگیرند تا در آینده کسی جرات اعتراض به خودش راه ندهد.

بازداشت مجدد توماج مربوط به ویدئویی است که او چهار روز پیش از باداشت در کانال یوتیوب خود آپلود کرده بود. توماج در آن ویدئوی کمی بیش از ۱۴ دقیقه، هوادارانش را درباره وضعیت خود، دوره حبس و حقایق از آنچه در آنجا رخ داده، در جریان گذاشت.

وی با انتقاد از سلطه (فراقانونی) دستگاه‌های اطلاعاتی و کنترل آن‌ها بر قانون، تصریح می‌کند که این مردم هستند که باید فراتر از قانون باشند، زیرا این کشور، متعلق به آن‌ها است.

به این ترتیب، حکم اعدام توماج صالحی، خواننده معترض را نی باید در همین راستا تحلیل کنیم. او را به مجازات مرگ محکوم کردند و از آنجا که حتی بر اساس قوانین خود حکومت، توجیهات قانع‌کننده‌ای برای صدور چنین حکمی وجود نداشت، دیوان عالی آن را رد کرد. اما اکنون در میانه بحران‌های فراگیر داخلی و خارجی، که جامعه ایران را در بر گرفته است، حکومت با یک زمینه‌سازی رسانه‌ای چند روزه، ناگهان مجدداً حکم به تایید مجازات اعدام برای او داده است.

فارغ از این که اراده‌ای برای اجرای آن وجود داشته باشد یا خیر، بی‌تردید ناشی از ترس است که وجود تمامی سران و مقامات و نهادهای سیاسی و نظامی حکومت را فراگرفته است. تلاش حکومت بر این است که جامعه را بیش از پیش بترساند و هرگونه صدای اعتراضی مردم را در نطفه خفه کند.

در عین حالف توماج صالحی یک خواننده رپ است؛ سبکی که به‌طور کلی خصلت اعتراضی دارد. از طرفی جمهوری اسلامی، از همان بدو به قدرت رسیدنش شدیداً مخالف هنر مردمی بوده است.

آثار توماج صالحی، مضمون و محتوای رادیکال سیاسی و اجتماعی و مردمی دارد. او در آثار خود نه تنها به ظلم و ستم، فساد و دزدی و نبود آزادی تاخته، بلکه در افشای سرکوب حکومتی صدای عمومی و رسای مردم بوده است. توماج، حتی چهره‌های سرشناسی چون هنرمندان، روزنامه‌نگاران، فعالان سیاسی و حتی توده‌های مردم عادی که با بی‌اعتنایی و یا همراهی خود موجب فریب‌شدن حکومت و یا توفیق آن در «خون‌شویی» شده‌اند، را با شدیدترین لحتی به باد انتقادات می‌گیرد.

نهایتاً، توماج صالحی به‌ویژه صدای نسل‌های جدید است و بیش‌ترین مخاطبان او نیز جوان‌های ایرانی هستند. این نسل‌ها پیشگامان جنبش‌های اعتراضی امروز ایران هستند و در خط مقدم مبارزه قرار دارند. متولدین سال‌های پس از انقلاب ۵۷ که هیچ‌خاطره مستقیمی از حکومت پهلوی و دوران انقلاب و چگونگی تاسیس جمهوری جهل و جنایت و ترور اسلامی ندارند مخصوصاً متولدین سه دهه اخیر، دارای روحیه سرکش و درکی متفاوت از گذشتگان خود نسبت به مسائل مختلف سیاسی، اجتماعی و فرهنگی دارند.

در شرایطی که حکومت، ترس و وحشت خود را در پشت مانورهای سرکوب علیه زنان در خیابان پنهان می‌سازد، اعلام مجازات مرگ برای توماج، تهدید همه‌آحاد جامعه است. هدفش خاموش کردن صدای اعتراضی مردم به‌ویژه هنرمندان است. آوازه توماج خیلی وقت است که از مزره‌های ایران فراتر رفته است. نام توماج صالحی بر در و دیوارهای خیابان‌ها و کوچه‌های ایران نوشته می‌شود؛ تصویر او در خیابان‌ها نصب می‌گردد و موزیک ویدئوهایش از خانه‌ها پخش می‌شود. انبوهی از مردم معترض و دادخواه ایران در برابر صدور حکم اعدام او ایستاده است.

نام توماج، سرتیتر اصلی بسیاری از رسانه‌ها و روزنامه‌های بین‌المللی جهان شده است. نام توماج، هزاران بار از پشت تریبون‌های سخنرانی‌ها و میکروفون‌های نهادهای بین‌المللی، پارلمان‌های کشورهای مختلف جهان و هنرمندان دنیا، شنیده شده می‌شود. صداهای بلند و رسایی که همگی خواهان لغو اعدام توماج و آزادی وی هستند.

بی‌گمان، جمهوری اسلامی وارد بازی خطرناک شده است، سرکوب وحشیانه زنان، صدور حکم اعدام برای آزاده‌ترین فرزندان مردم دادخواه و انقلابی، تحمیل فقر و تنگدستی بر اکثریت مردم ایران، به‌ویژه مزدبگیران و بیکاران، خشم مردم در حال شعله‌ور و زیانه کشیدن است. دور نیست که شعله‌های خشم مردم، زیانه خواهد کشید و کاخ‌های همه سران و مقامات و نهادهای سیاسی، نظامی، قضایی و اجرایی جمهوری اسلامی را به خاکستر تبدیل خواهد کرد!

توماج نوشته بود: «توماج نوشته بود: «بشکند قلمی که ننویسد بر سر این مردم چه رفت.»»

توماج نوشته بود: «من و تو اگر ما بشیم، ما بی‌کرانیم» - «منتظر ناجی نباش.. خبری تو راه نیست.»»

اکنون زمان آن رسیده است که همه نیروهای آزادی‌خواه و برابری‌طلب و انسان‌دوست، متحدتر از گذشته، برای لغو حکم اعدام توماج و به‌طور کلی لغو حکم اعدام در ایران، به میدان بیاییم. متحدانه مقابل این قاتلان کودک‌کش، دشمن بشریت و زن‌ستیز و آزادی‌ستیز نه تنها بایستیم بلکه با صدای بلند و رسا سرنگونی آن و برپایی یک جامعه نوین آزاد و برابر و شایسته انسان را فریاد بزنیم! اعدام قتل عمد دولتی است! برای لغو مجازات اعدام و آزادی همه زندانیان سیاسی، متحد و یک‌پارچه در داخل و خارج از ایران بپاخیزیم!

جمعه هفتم اردیبهشت ۱۴۰۳ - بیست و ششم آوریل ۲۰۲۴

ضمیمه:

فراخوان سایت گزارشگران: صدور حکم جنایتکارانه اعدام برای توماج صالحی را محکوم می‌کنیم - همراه با اسامی آغازین

gozareshgar.com